

SOCIÁLNÍ PROTEST V NÁBOŽENSKÉM JAZYCE:
PRAVOSLAVNÉ HNUTÍ NA PODKARPATSKÉ RUSI
(1919-1938)

Klaus Buchenau

Po první světové válce byla východní provincie Československa rozrušena nepokoji, o kterých literatura běžně pojednává v části věnované církevním dějinám. Během méně než dvaceti let přestoupilo přibližně dvacet procent rusínského obyvatelstva od uniatské církve k ortodoxnímu náboženství. Tyto hromadné konverze probíhaly zčásti chaoticky a na mnoha místech byly provázeny násilím vůči uniatským kněžím a věřícím. Zatímco pravoslavní misionáři ze Srbska a Ruska prezentovali hnutí jako návrat slovanského obyvatelstva k jeho pravé identitě a k pravé víře, vnímali místní čeští úředníci a policisté dění jako povstání venkovské chudiny proti venkovským elitám. Klaus Buchenau zkoumá obě interpretace a dochází k závěru, že na nepokoj je třeba nahlížet spíše jako na konflikt sociální než náboženský. Zařazení do „náboženské“ oblasti se – nejspíš jako i v jiných historických případech – prosadilo především proto, že klérus měl relativně dominantní postavení v pramenné produkci a že výzkum často inklinuje k tomu, usuzovat z konfesních nálepek na náboženské záležitosti.